

Suur Peeter ja Väike Peeter – muinasjutt esimeses klassis

Kui me tahaksime mõne sõnaga väljendada muinasjuttude sisu, siis oleks see inimese püüdlus vabaduse poole, tema soov olla hea ja julge. Muinasjutud on täis enneolematuid seiklusi ja olukordi, millega inimene kokku puutub ning kus tuleb ilmsiks tema leidlikkus ja tähelepanelikkus, tema usk iseendasse ja inimlikkus. Kas see kõik ei sobi mitte suurepäraselt esimesse klassi, kus lasteaia-lallikesest saab koolilaps?

Käesolevas ettekandes tahaksin rääkida esimese klassi keeleõpetuse salajastest eesmärkidest ja muinasjuttudest, didaktilis-metoodilise abivahendina, nende eesmärkide poole püüeldes. See olgu ettekande esimene osa. Teine ning pikem ja põnevam osa ettekandest on pühendatud muinasjuttude last arendavale väärtusele. Võtame vaadata väikese koolilapse hinge ja muinasjuturaamatusse. Vaatame, kuidas need kaks omavahel suhestuda võiksid. Täna päeva puhul räägime ainult eesti muinasjuttudest.

Esimese klassi keeleõpetuse salajane eesmärk

Möödunud kevadel kirjutasin magistritööd kolmanda klassi õpilaste lugemishuvist ja lugemisoskusest. Sekka, teema juurde, mõtlesin sageli, kust saab alguse lugemisoskus ja huvi lugemise vastu ning kumb neist peaks sündima varem. Kas lugemishuvi tekkimise eelduseks on lugemisoskus või hoopiski ajendab lugemishuvi last lugema õppima? Usun, et teil on olemas vastus sellele küsimusele või vähemasti aimdus.

Esimese klassi eesti keele tund peab mahtuma palju. Alustatakse tähtede õppimisest kuigi koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008) näeb ette, et koolieelik (6-7 aastane laps) peaks tundma tähti ja veerima kokku 1-2 silbilisi sõnu. Ilmselt sellest johtuvalt on uuemad aabitsad ülesehitatud väga kiirele täheõpetusele. Kiireimad aabitsad ootavad, et tähed saaks selgeks esimesel veerandil. Aeglaseim tempo, mida täheõpetuseks pakutakse on kaks veerandit. Tähtede õppimisega toimub paralleelselt lugema ja kirjutama õppimine. Järgneb lugemine ja kirjutamine ning sekka tutvutakse ka mõningate õigekirjareeglitega.

Kui võtta kokku julgus võiks vaadata koolis kasutatavaid lugemisõpikuid väga kriitiliselt. Merike Rand (2013) analüüsis magistritöö raames aabitsatekste keerukust. Tulemusena selgus, et lasteaiast tulnud, üksikuid sõnu kokkuveerivale lapsele, jõukohast materjali analüüsitud aabitsatest ei leia. Tagasihoidlikuma õpitempoga lapsed ei jõuagi kuidagi sammu pidada ja peavad kodus pidevat turgutust saama. Nii võib saada täheõpetusest

ja lugemisest raske töö. Aga see raske töö täidab riikliku õppekava eesmärgi. Küsitavaks jääb, kas sellega raske tööga kaasub ka huvi lugemise vastu?

Ideaalses olukorras võiks lugemisoskuse kujunemine olla loomulik protsess, mida kannab seesmine huvi mõista kirjasõna – saada teada midagi olulist. Keeleõpetuse kandev eesmärk ei ole pelgalt lugemisoskuse tagamine vaid ka lugemishuvi äratamine ja säilitamine. Lugemishuvil on edasises koolitöös ja elus markante tähendus.

Oskuste omandamine, kaasa arvatud lugemisoskus, muutub väärtusetuks, kui see, mida õpiti lugema, ei lisa midagi olulist lapse elule.

Bruno Bettelheim

Muinasjutt lugemishuvi äratajana

Tartu Ülikooli eesti keele didaktika õppejõud Elve Voltein on ikka oma üliõpilastele südamele pannud, et korralikus keeletunnis hoiab õpetaja vähemalt korra käes lasteraamatut ja näitab seda ka lastele. See on õpetaja poolt kõige pisem, ent oluline samm raamatute vastu huvi äratamiseks. Teine pisikene samm on regulaarne töö ilukirjanduslike raamatutega. Järgnevalt vaatme kuidas muinasjuturaamat võib toetada lugemishuvi tärkamist.

Raamatust lapseni – kas muinasjutte peaks jutustama või ette lugema?

Kui muinasjuttu loetakse, peab seda loetama emotsionaalse sidususega lapse ja muinasloo vahel. Empaatiaga selle vastu, mida lugu võiks lapsele tähendada. Muinasjuttude jutustamisel esineb sama nõue, kuid jutustamine lubab olla paindlikum (Bettelheim, 2007). Leian, et selles küsimuses ei maksaks olla liialt jäik ning jutustamine ei peaks välistama lugemist ja vastupidi.

Muinasjutud jagunevad tekkepõhiselt rahva- ja kunstmuinasjuttudeks (Lastekirjanduse sõnastik, 2006). Rahvamuinasjuttudele on omane suuline levik ning enamus neist on viimastel sajanditel kogujate poolt üles kirjutatud. Üles kirjutatud lugude jutustamisega kutsuksime traditsiooni uuesti ellu. Kunst- ehk autorimuinasjuttudele on omane jällegi kirjalik levik ning lugude lugemine oleks autentne viis nende edastamiseks.

Klassi ees lugu jutustades on mul aega lapsi vaadelda ja näha neid lugu kuulamas. Mõne loo puhul hakkab lugu lapses elama ja kutsub esile miimilisi ja suuremaidki žeste. Eesti

muinasjutt „**Suur Peeter ja Väike Peeter**“ (Kunder, 1975) oli minu kogemuses esimene lugu, mis klassis emotsioonipööriseid tekitas.

Kui Väike Peeter oli juba kahel järjestikkusel päeval esimese söögipausi ajal pahaaimamatult oma leiba Suure Peetriga jaganud oli ilmne, et teisel söögipausil Väike Peeter enam süüa ei saa. Aga ka kolmandal päeval langes Väike Peeter, omas heas usus Suure Peetri dünaamilisse isiksusse, nälja kätte.

Kui olin jutustamisega jõudnud sinnamaale, haaras üks lastest kahe käega peast ning ohkas. Selles loos oli just see koht talle oluline, sest teda saadab pidevalt küsimus maailma õiglusest. Nüüd kohtus ta ebaõiglusega ja ilmselt ta aimas, et see seljatatakse.

Kui ma oleksin sama muinajuttu lugenud, siis ilmselt oleks see ohe jäänud mulle märkamata ja võibolla ei teaks ma, et see laps võib ühel päeval näha maailma õiglasemana. Lugu jutustamiseks ette valmistades otsin teadlikult lugusid, mis klassis olevaid isiksusi kõnetaks. Sageli selgub aga emotsionaalne ja hingeline seotus just jutustamise ajal.

Tulles tagasi muinasjuttude tekkepõhise liigituse juurde, tahaksin nüüd rääkida kunstmuinasjuttudest. Kunst- ehk autorimuinaslood on keelekujundirikkamad ja kõnelevad lapsega. Mitmete lugude puhul on olnud selge, et autori viis lugu jutustada on niivõrd originaalne, et jutustamiseks tuleks lugu sõna-sõnalt selgeks õppida või siis autentsuse mõttes ette lugeda.

Eno Raua valmilaadne loomamuinasjutt „**Metssea kartulipõld**“ (Krusten, 2009) on irooniline lugu metsseast, kellel tärkas mõte hakata kartuleid kasvatama. Kartulikasvatusest suuremat küll välja ei tule. Hoolimata algatusvaimust puudub metsseal töötahe.

Metsseal tärkas mõte hakata kartuleid kasvatama.

„Siis on viisakas ninaesine alati käepärast,“ rääkis ta sõpradele. „Pole tarvis kaugele kolama minna kui kartuliisu peale tuleb“.

Ta valis välja ühe vaikse metsalagendiku, mis tundus kartulipõlluks kõigiti sobivat...

...Metssiga vinnas oma koti tagasi koju, kallas kartulid patta ja keetis maailmatu vägeva laari kartuliputru. Seda andis tal süüa peaagu õhtuehani...

Toredaid sõnakasutusi ja võrdulusi leiab loost, hoolimata selle lühidusest, ohtrasti. Eno Raua loomingusse kuulub veel mitmeid rikkaid lugusid: „Siili keedupott“, „Karu maja“, „Sõjakas pudrunui“. Tema loomingu kõrval figureerivad veel Ellen Niidu, Leelo Tungla, Henno Käo ja paljude teiste autorite muinaslood.

Folkloorsete lugude seas on säilinud täielikult või osaliselt murdelised tekstid. Murdetekstid moodustavad koos vanas kirjakeeles tekstidega omaette seltsingu lugudest, mis võiks saada eelistatult ette loetud. Põlvamaal kõneldakse põnevat keelt, mis on saanud sugemeid nii võro kui ka seto keelest. See võimaldab valida ka võro ja seto keelseid lugusid. Teinekord peab sama lugu lugema mitu päeva järjestiku, et keelevarjuntite seast leida üles loo sügav mõte.

Töö illustratsiooniga

Eesti folkloorsest proosaloomingust on koostatud mitmeid kõrge esteetilise väärtusega kogumikke. Ning ajast aega on kogumikke kaunistanud illustratsioonid. Illustratsiooni ülesanne on selgitada, toetada, rikastada ja visualiseerida lugu, anda tegelastele nägusid ning soodustada emotsiooni tekkimist (Lastekirjanduse sõnastik, 2006). Laste, ka esimese klassi laste, kujutlusvõime on piiritu ning illustratsioonide nägemine loo kuulamise ajal on ebavajalik (Carlgren, 1992). Küll aga on lapsi innustav vaadata pilte loo kuulamisele järgnevalt.

Pilte vaadates võib tekkida emotsionaalseid arutelusi sellest, kuidas lapse kujutuspilt illustraatori omaga haakub või kuidas see autori omast täielikult erineb. Võimalusi heaks aruteluks on teisigi: (1) mis koht loost on pildil kujutatud, (2) kas pildil on kujutatud midagi, mida loos ei olnud, (3) milliseid detaile on pildil, (4) milliseid värve on kasutatud, (5) mis tunded tegelast valdavad... Õnneks seab raamid aruteludele pildi sisu ja tehniline teostus. Hoolimata arutelu suundadest ja õpetaja võimalikest eesmärkidest (vaatlus-, suhtlus-, joonistus- ja muude oskuste arendamine) on kandvaks eesmärgiks kuuldust loost saadud emotsiooni tugevdamine.

Järgnevalt vaatame viite kogumiku, mis meie klassis publiku sooja vastuvõtu on pälvinud.

↑ „**Eesti rahva ennemuistsed jutud**“ (Kreutzwald, 1978, 2006) - kuigi mõlemad kogumikud baseeruvad A. Annisti redigeeritud juubeliväljaandel, mis ilmus 1967. aastal, võib illustratsioonide puhul leida erinevusi. Uude kogumikku on lisandunud Günther Reindorffi lehesuurused ülimalt detailirohked illustratsioone („Kullaketrajad“, „Udumäe kuningas“) ning samas on neid ka kadunud („Pikkjalg, osavkäpp ja teravsilma“). Kadunud või teisenenud on hulk pisipilte lugude lõpust („Kuuvalgel vihtlejad neitsid“, „Vaeslapse käsikivi“) ja muutunud on kaunistähed lugude alguses. Suurimad erinevused on aga trükikunsti arengust tingitud. Uue väljaande pildid on kvaliteetsema trükiga, muutunud on valguse ja varju tugevus ning

pruun, mis vanas kogumikus üsna pleekinud, on uues kaunisti kullalähedaselt ookerpruun. Muutumatusena on säilinud Reindorffi erakordne viis kujutada ennemuistset maailma.

- ↑ „**Imelik peegel**“ (Kunder, 1975) – selle õhukese kogumiku illustratsioonide autor on Ott Kangilaski. Illustratsioone on kogumikus kahelaadseid – lihtsamakoelised joonistused ja vanu fotosid meenutavad detailsed joonistused. Muinasloos „Vaeslaps ja talutütar“ on loodud vanapaganast ning tema naisest ja poegadest ainulaadne pilt. Sellist kavalailmelist ja peenelt riietatud vanapaganat juba igast kogumikust ei leia.
- ↑ „**Külaliste leib ja teisi eesti muinasjutte**“ (Parijõgi, 1977) – kogumiku on illustreerinud Silvi Väljal. Piltide värvilahendus meenutab küll G. Reindorffi loomingut. Kuid Silvi Välja pildid on lapsemeelsemad ja rohkem lapseraamatuliku olekuga.
- ↑ „**Marjakobar ja teisi setu muinasjutte**“ (Normann & Tampere 1989) – kogumikku kaunistavad Kaisa Puustaku värvilised pliiatsijoonistused. Eriti märkimisväärsed on loomamuinasjutte kaunistavad pildid.
- ↑ „**Eesti muinasjuttude kuldraamat**“ (Krusten, 2009) – kahtlemata tuntuim kaasaegne kogumik. Kuldraamatusse on koondatud suisa 37 eesti kunstniku illustratsioonid. Illustratsioone on igale maitsele – minimalistlikke, sürrealistlikke, naivistlikke, realistlikke, muinasjutulis-salapäraseid. Tegu on väga vaheldusrikka ja küllusliku kogumikuga.

Lapsest maailma – mida teha kuuldud looga edasi?

Muinasjuttude kasutamine tunnis on fantaasiaküsimus. Meie esimene klass armastab lugu ümber jutustada. Kord jutustatakse klassiga koos nn lõngakerameetodil (iga laps saab öelda lausekese), teinekord saavad lapse pikemalt rääkida (terve sündmuse). On imeks pandav, kui hästi lood lastele meelde jäävad ning kui täpselt suudavad nad neid ümber jutustada. Muinasjuttude põhjal saab joonistada fantaasiarikkaid pilte, koostada luuletust, laulu, tantsu, mängu jne. Võimalusi on veel ja see on tõesti fantaasiaküsimus.

Muinasjutt lapse arendajana

Frans Carlgren (1992) on kirjutanud, et muinasjuttude kasvatuslikus väärtuses on kaheldud. Arvatakse, et seitsmeaastastele ei ole need enam küllalt põnevad ning väiksematele lastele on

need liialt hirmuäratavad. Krista Kumbergi (2012) nentis ettekandes „Õnnetud lood õnnelike lõppudega”, et muinasjuttude lõppe on ümberjutustajad pahatihti tahtnud õnnelikumaks muuta, vähendamaks nii loo hirmuäratavust. Friedrich Reinhold Kreutzwald kirjutab 1866. aastal ennemuistsete juttude kogumiku eessõnasse lõigu, mis põhjendab muinasjuttude vajalikkust lapse arengule ja lugude liigse adapteerimise ebavajalikkust.

Usk imesünnitusse on looduse poolt meie südamesse antud, mispärast niisuguste lugude kuulamine meile rõõmu teeb, iseäranis lapsepõlves, kus meelemõistus veel nõder on ja meie asjade sündimise vahet veel selgesti ära ei tunne. Ennemuistsetes juttudes avaneb niihästi inimese kui rahvaste lapsepõlv, kus täielik mõistus luulmise radadele veel tõkkeid ei ole ette teinud, mispärast meie imetegusid usume ja küsima ei lähe, kas nende sündimine loodud kombel on võinud võimalik olla.

F. R. Kreutzwald

Eneseusaldus. Maailmahuvi. Usaldus maailma vastu.

„Muinasjuttude ülesandeks ei ole anda kasulikku informatsiooni välisilmast, vaid sisemistest probleemidest, millega üksikisik kimpus on.”

Bruno Bettelheim

Meenutame Eno Raua muinasjuttu metsseast, kes arvas, et temast võiks saada asjalik põllumees. Seda lugu saab iseenesest edukalt kasutada kõikides ainetundides. Loodusõpetuses saaksime uurida metssea olemust ja kartulikasvatuse aastaringi. Matemaatikas saaksime muinasjuttu laiendada ja lahendada põnevaid tekstülesandeid, oletusel, et metssiga tõesti hakkab kartuleid maha panema. Kunstiõpetuses joonistame metssiga. Võimalusi on kindlasti veel ja populaarsust koguvast üldõpetuses saaks niimoodi toredasti teha.

Õpetaja teab väga hästi, mis oli muinasjutu jutustamise eesmärk. Ka lapsed kohtusid lugu kuulates enda sees elava laiskusega. Loo lahke arendamine õppetöö eesmärgil on väga hea viis kasvatustöö sidumiseks õppetööga. Loost inspireeritud tegevused äratavad uuesti ellu loost saadud emotsioonid ja sügava mõtte.

Kasvatus ehk arendustöö omab esimeses klassis väga suurt rolli. Staažikas norra pedagoog Godi Keller pani kuu aega tagasi Eestis peetud loengul õpetajatele südamele, et lapsed peavad eluteele kaasa saama seitse omadust. Neist kolm saavad nad muinasjuttudest – eneseusaldus, usaldus maailma vastu ja maailmahuvi.

Muinasjutud on eneseusalduse ja maailmahuvi toetamiseks täiesti erakordsed. Inimsaastust käsitlevad lood räägivad peategelasest, kes lahkub turvalisest kodust seikluste, tõe otsimise või mõnel muul eesmärgil. Kangelane endas tavaliselt ei kahtle.

„**Vaene Tõnu**“ (Päär, Türrpu, 2006) vaevab pead, miks teda vaeseks kutsutakse, sest tema ei ole ometi ainus vaene inimene maailmas. Ta palub kuningal endale õpetada, kuidas rikkaks saada. Kui kuningas hakkab raamatutest Vaese Tõnu õnne otsima, tuleb kuningatütar ja naerab kuninga üle: „*Armas isa, sa oled niisama rumal kui Tõnugi, sest ega inimese õnn raamatutes ole. Seda peab inimene siin maa peal otsima*“. Kuningas vihastab tüdruku targutamise peale ja annab ta Tõnule naiseks ning ilma kaasavarata. Tõnu elab ühes kuninglikust soost naisega vaesuses, kuni ta rikka kaupmehe teenistusse astub ja kaubalaevale tööle läheb. Siit algavad tõelised seiklused. Loo lõpp on õnnelik – Vaesest Tõnust saab tark ja aus kuningriigi valitseja.

Muinasjutu õnnelik lõpp (headuse triumf) on kahtlemata alustala eneseusalduse tekkeks – kõikide raskuste trotsiks, me siiski õnnestume. Ning sealjuures süvendab õnnelik lõpp usku maailma – heasüdamlikke aidatakse ja headus võidab kurjuse. Selles punktis meenutame taaskord Krista Kumbergi ettekannet „Õnnetud lood õnnelike lõppudega“. Kumberg nendib, et õnnelikumaks jutustatud lood, kus paha karistada ei saagi, on sootumaks unustanud muinasloo sõnumi ja selle jutustamise eesmärgi. Muinasjutt, kus puudub õiglus ei aita kaasa maailmausalduse tekkele.

Eesti muinasjutud ei ole ümberjutustamise käigus kaotanud oma eesmärgi ja õiglast lõppu (Kumberg, 2012). Halb on ikka halb ja saab õiglaselt karistada, hea aga pääseb võidule. Ka Spiridon Vangeli (1990) küsib, kui raske koorma me võime panna laste õlgadele. Kas kurja tegelase traagiline karistus või isegi lõpp (surm), ei kohuta väikest kuulajat? Võtsin jutustada oma esimeses klassis järjestikku muinasjutte, kus kuri saab õiglaselt ent väga kohutavalt karistada. Ühel päeval küsisin, kas koledast tegelasest natuke kahju ka hakkab. Lapsed vastasid kooris ja kindlameelselt, et kahju küll ei hakka. Üks siiski ohkas mõne aja pärast, et väga-väga harva hakkab kahju.

„**Peretütar ja vaanelaps**“ (Parijõgi, 1977) *Vanasti elasid ühes talus peretütar ja vaanelaps. Vaanelaps oli hea ja ilus, peretütar kuri ja inetu...* Ükskord talvel saadab kuri võõrasema vaeslapse metsa marjule (milline õelus). Tüdruk jõuab väikese majakeseni, milles elab pikkade hammastega vanamoor. Vanamoor abistab vaeslast marjade leidmisel, selleks tuleb vanamoori aknaalune lumest puhtaks pühkida. Hiljem kutsub vanamoor tüdruku tuppa soojenema. Tüdruk võtab välja oma lõunased leivakoorikud ning jagab neid vanamoori lastega. Sellepeale annavad härjapõlvlased tüdrukule kaasa kolm soovi – et tal iga lausutud

sõna järel kuldmuna suust kukuks, et ta kuningaemandaks saaks ja et ta head elu elaks. Kui vaeslaps koju jõuab hakkab ta metsas nähtut teistele rääkima. Iga lausutud sõna järel langeb suust kuldmuna. Ja iga kuldmuna teeb kasuema ja peretütre järjest kadedamaks. Laisk peretütar, kelle ema suurest kadedusest teele läkitas, vanamoori aknaalust lumest ei pühi ja marju ei korja ning ammugi ei jaga ta oma uhkeid meeleibu. Aga kolm soovi saab ka tema härjapõlvlastelt kaasa – suust langegu lausutud sõnade järel kärnkonnad, kunagi ta ärgu mehele saagu ja elagu ta halba elu.

Muinasjutt lõppeb sõnadega: *Nüüd oli vaeslapsel hea elu. Aga kuri peretütar ei saanudki mehele ja tal oli halb elu.*

Vaeslapasest kõnelevaid lugusid leidub eesti muinasjuttude seas palju „Saunalaps ja peretütar” (Parijõgi, 1977), „Vaeslapse käsikivi” (Kreutzwald, 1995), „Vaeslaps ja talutütar” (Kunder, 1975). Viimase puhul on oluline roll hiirel, kes mõlemale tüdrukule nõu annab: „Üksi, üksi, õeke!”. Vaeslapsel on oidu head nõu kuulata. Talutütrel jääb suurest kadedusest ja saamahimust väikse looma hea nõu kuulmata. Heatahtlikule hiirekesele vastatakse: „*Mis sa, mudanukk, seal pirised! Pea suu kinni!*”

Sotsiaalsest äpardumisest räägib ka muinasjutt „**Imekivi**” (Parijõgi, 1977). Imekivi meres oma peremehe poole kandvad kass ja koer lähevad tülli. Mõlemad tahavad kivi ise peremehele üle anda, et tema silmis parem välja näha. Rüseluse käigus kukub kivi vette ja vajub põhja. Tänu kalakesele saadakse kivi kätte. Kass ja koer viivad imekivi ühtse meeskonnana peremehele.

Eesti muinasjuttude seas on ka absoluutselt õnnetu lõpuga lugusid. Muinasjutt „**Hiiepuu heateod**” (Päär & Törnpu, 2006) läheb vaene saunik hiiepuud maha raiuma, sest tal ahjupuud osta said. Kui ta puule esimese kirvehoobi annab astub puu juurte alt välja väike hall vanamees. Saunik räägib vanamehele oma küttepuu puudusest. Vanamees käsib püha puu rahule jätta, kodus ootavat saunikut kuuekordne puuriit. Sauniku ja tema naise himu rikkuse järele kasvab. Saunik käib aga iga paari aasta tagant puud kirvega kopsimas ja nii saab temast talumees, siis kohtumees, mõisnik ja kindral. Lõpuks ei passi talle ka kindrali amet ja ta tahab kuningaks saada. Selle soovi peale ütleb vana hallmees pahaselt: „*Mõttele ometi natuke järele, mis mees sa enne olid ja mis praegu oled. Ilmaski ei leia su süda rahu...*”. Õnnelikult lõppevate lugude sekka on vahel kasulik kuulda ka lugu kurva saatusega inimesest, kes väära moraali tõttu, raskesti kannatama pidi ja karistuseks karuks muudeti.

Kokkuvõtteks

Ei ole sugugi vähe neid muinasjutte, mis on lausa omamoodi kunstiteosed – oma põhihoiakult sügavalt eetilised, ent siiski vabad sõrmega viibutavast moraliseeringust, ning loodud inimeste jaoks, kes on säilitanud kujutlusvõime. Tagasihoidlik pedagoogilise töö kogemus näitab, et muinasjutud sobivad esimese klassi keeleõpetuse salajase eesmärgi täitmiseks samavõrd, kui mistahes hea lasteraamat. Iseäranis hästi sobivad muinasjutud laste hingeliseks arendamiseks. Muinasjutud aitavad lastel näha head ja halba, kogeda neid turvalises maailmas. Kõik kogetu jääb sügavale lapse hinge. Muinasloosse peidetud moraaliseeme hakkab ühel päeval idanema – selleks need lood ennemuiste loodigi.

Muinasjutt ei valeta, kuigi nende tõde poel seda laadi, millele saaks katseklaasis kinnitust leida. Võiks öelda, et see pole surnud, vaid hingega tõde.

Kristi Salve

Algupärase lastekirjanduse päev 2014

Kai Karell

16. aprill 2014

Tartu

Kasutatud kirjandus:

- Bettelheim, B. (2007). *Muinasjuttude võlujõud. Muinasjuttude tähtsus ja tähendus*. Tartu: Atlex
- Carlgren, F. (1992). *Vabakasvatus. Rudolf Steineri pedagoogika*. Eesti õppekirjanduse keskus.
- Keller, G. (s.a). *Kuidas mõista ja toetada tänapäeva lapsi?* Loengukonspekt.
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava* (2008). Külastatud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/12970917>
- Kumberg, K. (2012). *Õnnetud lood õnnelike lõppudega*. Külastatud aadressil http://www.luts.ee/noorteleht/index.php?option=com_content&view=category&id=72&Itemid=74
- Lastekirjanduse sõnastik* (2006). Tallinn: Lastekirjanduse Teabekeskus.
- Rand, M. (2013). *Aabitsate keerukus: keeleline analüüs ja õpetajate hinnangud*. Tartu Ülikooli Publitseerimata magistritöö.
- Vangeli, S. (1990). Kaks lugejat – laps ja täiskasvanu. *Raamtuvaksik*, 2, lk 46-47.

Kasutatud muinasjutukogumikud:

- Parijõgi, J. (1977). *Külaliste leib ja teisi eesti muinasjutte*. Eesti Raamat.
- Päär, P., & Türipu, A. (2006). *Taevane pulm*. Tiritamm.
- Kreutzwald, F. R. (1987). *Eesti rahva ennemuistsed jutud*. Tallinn: Eesti Raamat.
- Kreutzwald, F. R. (2006). *Eesti rahva ennemuistsed jutud*. Tallinn: Koolibri.
- Kunder, J. (1975). *Imelik peegel*. Tallinn: Eesti Raamat.
- Krusten, R. (2009). *Eesti muinasjuttude kuldraamat*. Tallinn: TEA Kirjastus.
- Normann, E. & Tampere, H. (1989). *Marjakobar ja teisi setu muinasjutte*. Tallinn: Eesti Raamat.